Financiën en Control
Raadhuislaan 2, Oss
Telefoon 14 0412
Fax [0412] 64 26 05
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de datum van deze brief en ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
11-3-2024		I. De Kort	9351

Onderwerp
Financiële positie en effecten voor kadernota 2025-2028

Geachte raadsleden,

In het voorjaar van 2024 stellen we de kadernota 2025-2028 op. We geven in de kadernota de speerpunten en een actuele financiële positie weer.
Ten behoeve van het opstellen van deze kadernota hebben we gekeken naar de belangrijkste ontwikkelingen voor de financiële positie om ervoor te zorgen dat we met het juiste kader starten. De conclusie is dat de financiële positie flink onder druk staat en we voorzien dat het tekort dat we in de Programmabegroting 2024-2027 presenteerden groter gaat worden, met name door de gestegen rente.
Daarom willen we het volgende strakke kader hanteren voor het opstellen van de kadernota. Dit kader geldt:

Er is geen tot nauwelijks ruimte voor nieuw beleid wat extra geld kost. Nieuwe wensen moeten in principe binnen bestaande budgetten worden opgelost. Uitzondering hierop zijn wettelijke verplichtingen en de risicoposten die al in de vorige programmabegroting zijn opgenomen.

Dit doen we omdat we verwachten dat er geen tot nauwelijks financiële ruimte voor is nieuw beleid en strakke sturing aan de voorkant essentieel is om dadelijk een financieel evenwichtige kadernota/begroting neer te kunnen leggen. 3O-ontwikkelingen nemen we wel op indien noodzakelijk. Hier geldt het kader niet voor.

Wat is de kernboodschap?

We verwachten dat het structurele tekort in de begroting richting 2027/2028 op zou kunnen lopen richting de € 7 miljoen tot € 8 miljoen. Dit heeft een aantal oorzaken:

- Huidig tekort programmabegroting 2024-2027: € 3 miljoen structureel
- Risicoposten: (maximaal) risico € 2 miljoen
- Gestegen rente: € 2 tot € 3 miljoen.

We lichten deze toe.

Tekort vanuit programmabegroting 2024-2028

De programmabegroting 2024-2027 sloot met een structureel tekort van afgerond € 3 miljoen vanaf 2027. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door het ravijnjaar. We hebben dus al een structureel tekort in onze begroting.
We presenteerden een sluitende begroting voor de jaren 2024 en 2025. Voor de jaren 2026 en 2027 zijn er tekorten ter hoogte van respectievelijk circa € 4 en € 3 miljoen. Dit waren naar onze mening acceptabele tekorten. Het tekort vanaf het jaar 2027 wordt veroorzaakt door het opnemen van een aantal concrete risicoposten.

			+ is nadeel - is voordeel bedragen x € 1.000	
Omschrijving	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
Saldo programmabegroting	-38	-247	4.039	3.081

Deze tekorten ontstaan voornamelijk door een sterke afname van de algemene uitkering (het zogenaamde "ravijn") en door het zelf opnemen van een aantal onderbouwde risicoposten.
Het gaat om de volgende posten en risicobedrag:

			Bedrag * € 1.000
	Bedrag	**%**	**Bedrag**
Mogelijk tekort jeugdzorg	€ 1.800	50%	€ 900
Investeringskosten onderwijs	€ 1.200	80%	€ 960
Versnelling klimaat- en energiebeleid	€ 1.500	50%	€ 750
Hogere subsidie culturele instellingen	€ 600	50%	€ 300
Totaal			**€ 2.910**

Het totale risico hiervan was € 5,1 miljoen. Dit betekent dat we het restant van € 2 miljoen nog als risico niet hebben afgedekt. Vooral de risico's voor tekorten binnen jeugdzorg zijn hierin groot.

Onzekerheden vanuit het Rijk

Het is zeer waarschijnlijk dat we in de meicirculaire 2024 nog geen duidelijkheid komt over eventuele compensatie van het ravijnjaar en het afschaffen van de opschalingskorting. Dit omdat er dan nog niet (of niet lang genoeg) een nieuw kabinet is. Het is onzeker of dit bij Prinsjesdag/septembercirculaire wel het geval is. Daarbij bestaat ook de kans dat wanneer er wel een nieuw kabinet is, ze nog geen definitief besluit nemen over de structurele financiering van gemeenten, maar wederom kiezen voor tijdelijke of gedeeltelijke compensatie. We blijven dus begroten in onzekerheid.

Stijgende rentekosten
We verwachten een extra structureel nadeel van enkele miljoenen door hogere rentekosten. De rente was jarenlang erg laag. Onze gemiddelde rente waarvoor we leenden was jarenlang rond 1,1%. De rente is de afgelopen tijden sterk gestegen. Dit heeft een groot effect op onze begroting, omdat investeringsprojecten daarmee duurder worden.
We hebben de financieringsbehoefte voor de komende 4 jaar in beeld gebracht. Daarbij is het erg lastig in te schatten wanneer daadwerkelijke uitgaven bij grote projecten precies gedaan worden. De ervaring is dat dit altijd wat achter blijft t.o.v. de begroting. Samengevat verwachten we dat onze financieringsbehoefte afgerond € 290 miljoen bedraagt.
De rente per december 2023 was circa 3,6%. Deze is de afgelopen maand gedaald naar 3,1%.

Wanneer we uitgaan van een rente van 3,5% stijgen de kosten voor onze investeringen met afgerond € 3,4 miljoen. Bij een rente van 3,1% zal dit € 2 miljoen zijn. Dit is inclusief financiering en hogere kosten voor de realisatie van de nieuwe Lievekamp en het zwembad. Hierbij hebben we al rekening gehouden met maatregelen die we kunnen treffen, zoals het niet meer toevoegen van rente aan reserves. We werken dit uit richting de Kadernota 2025-2028.

De stijgende rente betekent dat we voor enkele miljoenen aan hogere kosten op moeten vangen in de begroting. Dit zorgt voor extra druk op het meerjarenbeeld. We verwachten per saldo hogere kosten van ongeveer € 2 tot € 3,4 miljoen die we niet binnen de budgetten op kunnen vangen.

Overige risico's
Daarnaast zien we nog overige risico's die effect zouden kunnen hebben op onze meerjarenbegroting. Dit zijn onder andere de inflatie, stijgende zorgkosten, de landelijk in te vullen maatregelen voor de hervormingsagenda jeugd. Ook zijn er nog overige 3O-ontwikkelingen te verwachten waar financiële ruimte gevonden voor zal moeten worden.

Wat zijn de gevolgen?

Conclusie is dat we verwachten dat het structurele nadeel wat we al hebben in 2027 alleen maar verder op gaat lopen richting de € 7 tot € 8 miljoen. Eventuele financiële ruimte die mocht ontstaan door compensatie vanuit het Rijk zal primair ingezet moten worden om deze tekorten op te lossen.
Daarom geven we voor het opstellen van de Kadernota 2025 het kader mee om geen tot nauwelijks nieuw beleid op te nemen. Uitzonderingen zijn de posten die vanuit de eerder gepresenteerde risico's komen bij de programmabegroting 2024 (investeringen onderwijs en hogere subsidie cultuur), posten die incidenteel van aard zijn en posten waarvoor zelf dekking voor gevonden kan worden.

Wat is het vervolg?

We actualiseren onze financiële positie weer bij het opstellen van de Eerste financiële tussenrapportage 2024 en bij de Kadernota 2025-2028. We geven dan aan hoe we om gaan met het verwachte tekort. Op dit moment blijft het uitgangspunt om geen grote bezuinigingsoperatie op te starten. Dit omdat er vooral nog te veel onzekerheden zijn over landelijke compensatie van het ravijnjaar etc.
Wel gaan we kritisch kijken naar budgetoverschotten in de jaarrekeningen, of we eventueel prioritering en fasering aan kunnen brengen in investeringen en hoe we reserves zo optimaal mogelijk kunnen inzetten.

Begrotingsadvies Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)

De VNG heeft begin maart wederom een begrotingsadvies opgesteld (begrotingsadvies 2025-2028). Ze geven het advies om ombuigingen in beeld te brengen, maar nog niet in gang te zetten. Op die manier wil de VNG in beeld brengen richting het Rijk wat de effecten zijn van het onverkort doorvoeren van de korting van € 3 miljard (vanuit het ravijnjaar). Om de VNG te steunen in deze oproep zullen we in de kadernota en begroting globaal aangeven wat dit voor Oss zou kunnen betekenen, zonder hier een concrete bezuinigingsoperatie voor op te starten. We blijven hiermee onverminderd lobbyen voor voldoende compensatie vanuit het Rijk.

We hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben en komen bij de Kadernota 2025-2028 bij u terug.

Hoogachtend,

Frank den Brok
Wethouder Financiën